

Datum:
2017-03-07

Dnr:
2016/115-
810

Er ref:
Ku2016/02492/MF

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remissyttrande:

En gränsöverskridande mediepolitik (SOU 2016:80)

Behovet av ett nytt mediestöd har varit akut länge. Därför var det olyckligt att Medieutredningens uppdrag blev så brett och att den dessutom fick förlängd tid. Det skapade ett vakuum för nödvändiga politiska beslut och mediebranschen tappade nödvändig tid för diskussion. Det är naturligtvis viktigt att frågorna är väl utredda och förslagen lika väl underbyggda, men frågan om ett nytt mediestöd borde ha prioriterats och flera andra frågor kunde ha behandlats under en eventuellt förlängd utredningstid.

Den tidsnöd som blivit följd, också beroende på utredningens eget förslag om tidpunkt för ikraftträdande, har dessutom lett till en minst sagt ovanlig hantering där en särskild politisk förankringsprocess inletts redan innan förslaget gått ut på remiss. Det är olyckligt, med tanke på att frågorna är så viktiga – och kontroversiella.

Det är positivt att Medieutredningen sett vikten av ett teknik- och plattformsnutralt stöd riktat till oberoende nyhetsförmedling. Förslaget har flera likheter med det förslag om ett förändrat presstöd som Journalistförbundet presenterat tidigare.

Det är viktigt och riktigt att mediestöd ska kunna ges för såväl produktion och distribution som för innovation och utveckling.

Vi har inga invändningar mot de objektivt mätbara kriterier som föreslås som trösklar för inträde i ett nytt stödsystem. Vi delar uppfattningen att trösklarna ska kunna vara lägre för medier riktade till det samiska folket och de nationella minoriteterna samt för nyhets- och bildbyråer. Att nystartade allmänna nyhetsmedier ska kunna komma ifråga för ”startbidrag” under tiden man kvalificerar sig för ”ordinarie” stöd är rimligt. Att eventuell aktieutdelning till ägare ska leda till minskat eller indraget stöd är logiskt.

Vi tillstyrker övergångsregler som garanterar att medieföretag som idag uppstår presstödet inte drabbas för hårt och för snabbt av eventuellt minskat stöd.

Vi ifrågasätter dock de nya inslagen av kvalitativa bedömningar i prövningen av eventuell rätt till stöd. Det är svårt att se hur ”hög kvalitet och inre mångfald” och ”principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet” ska kunna tillämpas på ett sätt som är rättssäkert och som inte leder till ständigt ifrågasättande av såväl enskilda beslut som mediestödet som sådant, från olika politiska utgångspunkter.

Statens stöd till privata, oberoende medieföretag är och kommer sannolikt att bli ännu mera kontroversiellt – då måste kriterierna för vad/vilka som kan få stöd vara så okontroversiella som möjligt. En kraftigt utökad beredningsprocess riskerar också att ”stjäla” ekonomiska resurser från stödet.

Därmed ser vi heller inget värde i sig i att förändra mediestödsnämndens sammansättning och processen för att utse den, även om ett namnbyte naturligtvis är logiskt.

Vi anser också att det särskilda stödet till taltidningar inte bör hanteras av mediestödsnämnden, för att undvika intressekonflikter kring detta. Frågorna om ökat/förbättrat tillgängliggörande hanteras bäst gemensamt, inom ramen för en myndighet – inte två, vilket skulle bli fallet om just taltidningsstödet hanterades av Myndigheten för press, radio och TV (MPRT) och övriga frågor av Myndigheten för tillgängliga medier (MTM).

Vi tillstyrker att MTM får i uppdrag att göra en bred, förutsättningslös översyn av taltidningsverksamheten och stödet till den.

Eftersom många medieföretags behov av stöd är stora och akuta, välkomnar vi ökade anslag till ett nytt stödsystem. Det är dock svårt att ta ställning till de föreslagna summorna i och med att det är oklart hur detta ökade stöd ska finansieras, det vill säga från vilka andra verksamheter pengarna ska tas vid den omfördelning som är förutsättningen.

Risken är stor för att inte heller den utvidgade ram som utredningen föreslår kommer att vara tillräcklig. Därför kan vi ställa oss bakom förslaget om en mediefinansieringsutredning, som kan ta ett helhetsgrepp om frågorna kring mediebranschens ekonomi, inklusive beskattning, villkor för viss annonsering med mera. Vi skulle gärna se att man där också lyfter frågan om rätt till ersättning för de medieföretag vars material i hög grad utnyttjas av så kallade aggregatorer och stora distributörer.

Slutligen uppskattar Journalistförbundet också att även Medieutredningen tar upp det allvarliga, akuta problem som hot mot journalister utgör. Vi delar givetvis uppfattningen att det är angeläget att rättsväsendet prioriterar dessa brott och att de som hotar faktiskt lagförs. En särskild utredning för att se över eventuella brister i gällande lagstiftning och pröva frågan om förstärkt straffrättsligt skydd för journalister – och andra grupper med demokratibärande roller – vore välkommen.

Med vänlig hälsning
SVENSKA JOURNALISTFÖRBUNDET

Jonas Nordling
Förbundsordförande